

# SLOVENSKI NAROD.

Izda vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 8 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jednokrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

## Občni zbor „Národne Tiskarne“.

V nedeljo dné 10. junija 1894 občni zbor „Národne Tiskarne“ ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delničarjev udeleženih. Zatorej se sklicuje nov

## OBČNI ZBOR

delniškega društva

## „Národne Tiskarne“

na dan 24. junija 1894. leta

ob 11. uri dopoldne

v prostorih „Národne Tiskarne“

Večeve ulice števil. 2

s istim, za občni zbor dné 10. junija 1894 določenim dnevnim redom ter dopolnilna volitev upravnega odbornika, s pristavkom, da po §. 17. društ. pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočnih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor „Národne Tiskarne“.

## Klic štajerskih Slovencev.

(Izv. dop.)

Jedini pogoj k rodovitemu družabnemu življenju v vsaki državi je priznavanje in izvrševanje zakonov. Kjer se dani zakoni kršijo ali ne vršé, tam ni svobode, ni redú, tam vladari kruta sila močnejšega, a s to silo gospodstvo jednih in sužnost drugih. Na tako silo se sklicuje že javno in nesramno štajersko-nemška klika, ki je 5. t. m. zborovala v Gradcu, kjer so sklepe kovali zoper štajerske in koroške Slovence. Kaj se brigajo ti zborovalci, ti izvršni naši sodržavljani za osnovne zakone, kaj za pravičnost nasproti drugim sodržavljanom, kaj za blaginjo Avstrije, katera bi se brez podlage zakonitosti morala porušiti? — Tem steklišem je samó do silovite premage, do sile močnejšega, do gospodstva svojega, do gnetenja in zatiranja svojih slovenskih sodeželanov, kar so tudi pred vsem svetom izpovedali.

Kaj preostaje vsled tega na boj pozvanim štajerskim Slovincem? — Nič drugega nego najbržji

in najodločnejši odboj, odboj na celi črti, odboj do sleden, odboj z vsemi zakonitimi sredstvi! Takšen odboj je postal v danem položaju neizogiben in skrajšen pripomoček do rešitve. Slep bi bil, kdor te nujnosti ne prevede. Ako štajersko slovenstvo neče doživeti usode Slovakov in Rumunov na Erdeljskem, skrajni čas je, da se vzdrami, da stopi čvrsto in najodločnejše na noge. Načinov, to storiti, je o vsaki priliki dovolj in na izbiro.

Kdo bi popisoval vseh žalitev, katere so se že izvršile in se še vršé nasproti našim štajerskim rojakom od strani „ljubeznivih“ njih sodeželanov? Naj omenim najnesramnejšega njih napada: osovnanja „Südmarke“, s katerim nas hoté z našega zemljišča izpodrinuti in pregnati. Ali še hujske so vse one moralne žalitve, s katerimi nas osipajo dan na dan. Tedaj niti svojih šolskih nadzornikov ne bi smeli več po Slovenskem imeti, niti svojih učilnic, niti svojih učiteljev?! Preje so nam očitali barbarstvo in mračnijaštvo, da nimamo svojih izobrazovališč, a sedaj, ko si takih želimo in takih zahtevamo, odreka se nam ona kot „nemirnežem“, ki boja „kalimo nemško posésti!“ — Tedaj brez svojih učilšč naj bi mi ostali, da bi zastajali za prosveto, za tekem zgodovine, da bi oslabei v prometu in gospodarstvu in takó tem lože in tem preje padli v žrelo nenasiatemu sosedu?! — Načrt, bogme, ni slab; izvršiti ga, to jim še daje skrb.

Naš najskrajnejši odpor in odboj pa je ne samó v narodnem, temveč tudi v oziru zakonitosti popolnoma opravičen. Avstrija stoji samó in jedino na podlagi pravičnosti. Geslo pravičnosti je kakor po božji naključbi nje prvi samostalni vladar, ki se je l. 1806 izločil iz Nemčije ter sa „avstrijskega cesarja“ proglasil, cesar Franc I., v zlatih črkah dal napisati na vrata svojega dvorca: *Justitia regnum fundamentum*. — Pravica je podlaga kraljevstvu. Geslo državljanske svobode osebne tako kakor narodne je zakonito utrjeno in potrjeno po milosti našega sedaj vladajočega cesarja, ki je to svobodo in pravico s svojim podpisom in s potrjenjem državnega zbora slovesno kot zakon zagotovil. A pravičnost nasproti naredom in pa teh mej saboj, ko bi tudi ne bila kakor pa je zakonito potrjena, je očividna posledica državljanskega redú in mirú,

ker nikdo ne sme v Avstriji prezirati velike večine nememškega prebivalstva. Nememški, posebno pa slovenski narodi so prva in najštevilnejša podlaga naši vojni moči in državnim dohodkom, a od teh dveh činiteljev je v prvi vrsti odvisen obstanek naše kakor vsake države. Slovani kakor tudi drugi narodi vsi, torej tudi Slovenci, imajo v Avstriji usakojeno pravico svobodno živeti in svobodno razvijati se, in kdor bi jim to pravico kratil, temu se je po zakonu treba protiviti in braniti. Slovenec ima po svoji zgodovini in vsej preteklosti v Avstriji, katero je pomagal s svojo krvjo postaviti, svoj stari dom, in zato zahteva odločno, da se mu dá in ohrani vsa zakonita svoboda; saj več ne zahteva in po tujem blagu nikoli ni sezal niti ne seza. Za Nemčijo pa Slovenec ne mara delati; dobro vé in vidi, kam ga hočejo koroški in štajerski kolovodje nemški potegniti.

Zató je v danem in njim usiljenem boju klic štajerskih in koroških Slovencev: Proč z rokami od nas! Mi nočemo nikomur blapčevati! Naše geslo je samoupravna Slovenija v okviru Avstrije! Za Nemčijo nič, a vse za pravično Avstrijo! —y—

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani, 18. junija.

### Javni napisi v Pragi.

Prški magistrat je pred kratkim v zmislu svoječasnega svojega sklepa zaukazal, da se morajo vsi nemški javni napisi odstraniti, in zagrozil z globami tistim hišnim posestnikom, kateri bi se temu ukazu ne pokorili. Češko namestništvo je to naredbo razveljavilo, češ, da magistrat nima pravice izdajati takih ukazov.

### Kalnoky in Wekerle.

Za časa minole ogerske krize uprizorili so židovsko-madžarski liberalci silno agitacijo zoper grofa Kalnoky, češ, da se vtika v notranje ogerske zadeve, ko pa sta se Wekerle in Szilagy končno vendar dokopala ministerakih kresel, ustavila sta vse hujskanje. Sedaj, po končani krizi, javljajo konservativni in drugi, Kalnokyju naklonjeni listi, da se naš minister unanjih del ni kar nič vtikal v notranje zadeve ogerske, pač pa dvakrat pojasnil Wekerlu, kako upliva ogerske notranje homatije na unanji položaj. Pri prvi priliki mu je dokazal, kako so Košutovske demonstracije neugodno uplivale na

## LISTEK.

### Slovensko dijaštvo na Dunaji

1830.—1869. I.

(Dalje.)

### IV. Občl. preporod slov. dijaštva in druga „Slovenija“.

L. 1857. je bilo, nastalo na Dunaji tudi na vnanje življenje mej Slovani, kakršnega prej niso poznali: Jugoslovani so se odlikovali mej njimi, Slovenci pa so bili njihovi vodje. Dobro so to spoznali Nemci in Madjari, napadali po možnosti ravno nje in je zbadali z „grdimi imeni: kako so revni in kukavni, pa vender sanjajo o slovenski deželi, o slov. kraljestvu „Slovenija“.

Vender ta zavest še ni bila obvezla večine naših velikošolcev, kar nam najboljše priča pojav izza onih dnij.

Slovenski dijaki so se takrat največ ahajali na večer v gostilni pri Zajvarji v Ungerjevi ulici na Kostanjevici. Tja pa so zahajali tudi Nemci, s katerimi so se povprek še dosta dobro razumevali, a rabuke, ki so vsled izzivanja s strani njihove nastale, razbile so kmalu to družčino. Slovenci, ki so

bili bolj navdušeni in zavedni, so se namreč kmalu uverili, da je pri marsikom obstajala takratna zavest le v tem, da se je dosta pilo in vpilo in Nemcem streglo. In ker se je pri neki priliki celo zgodilo, da so nekateri svojince-rojaka pustili na cedilu, oddaljili so se drugi in poiskali si nov „kot“.

Prihodnji dnevi so zato našli Slovence zopet v stari stolici v notranjem mestu v kavarni pri Baderju ali pa pri Löwu v družčini Hrvatov in Srbov. Iatega leta so sodelovali slovenski pevci 23. novembra in 21. decembra v „slovenskih besedah“ pri Sperlu. Prihodnje leto 1858. so zopet nastopili burno odobravnani s samostalnimi pevskimi točkami iz vrste Vilharjevih skladb 27. aprila in 3. novembra. L. 1859. pa so z drugimi slovanskimi dijaki Slovenci redili dné 1. marca sijajen „slovenski ples“ v Sofijinih dvoranah.

Prvi mej temi rodoljubi je žel hvalo Davorin Jenko. Neumoren, dober in več glasbenik, katerega so čislali v vseh krogih, ustanovil je s pomočjo priljubljenega Zarnika l. 1859. na tistem „Slovensko pevsko društvo“. V to društvo so posebno radi prihajali Hrvati, Srbi in Bolgari. Navadno se je zbiralo vsak ponedeljek v gostilni „zum Lothringer“, često tudi v dvorani „zum goldenen Sieb“ na Vidnu.

Tu so prepevali narodne, pa tudi navlaš v to zložene pesmi Simon Jenkove, katere je uglasbljal Davorin. Prvikrat so peli v javnosti Davorinovi skladbi „Pobratimijo“ in „Mornar“-ja v besedi, ki se je vršila 13. maja l. 1860. v dvorani „zum grünen Zeisig“.

Malo preje je zložil Simon Jenko divni „Napreji“, katerega naj bi Davorin uglasbil: Dolgo časa se mu ni posrečilo, pogoditi priležne melodije. „Nekoga dne odide v Prater. Usede se k čaši piva. Vzame staro Prešo. Uvodni članek je besnel zopet proti Slovanom, posebno proti Slovincem. Poln svete jeze na to brezozirnost in na ta novinarski boj zapusti gostilno in odide v gozd. Ko bi trenil, so bile note na popirji. To je bil odgovor „Preši“.

Par večerov pozneje je sedela zopet naša četa v priljubljeni gostilni „zum goldenen Sieb“. V kratkem so si pesem priučili: mahoma po krajšem odmoru zagrmí pesem, kakor grom zabučí trombe glas: „Naprej za zastava Slave!“

Prihkom ustanovitve jugoslovanske akademije je poslalo 82 jugoslovanskih dijakov, mej njimi tretjina iz „Slovenije“ 4. januarja l. 1861. Strossmayerju zaupico, zajedno prošet za vseučilišče — Zagrebško.

ugled in na veljavo na zunanji, pri drugi priliki pa mu je dopovedal, kako slab utis so na raznih dvorih naredile ogerske homatije. Wekerle je bil baje zelo presenečen, da se njegovo delovanje v inozemstvu tako slabo sodi, a v zvezi s temu ga je Kalnokyjevo pojasnilo silno razdražilo in začel je proti njemu boj, ki še ni končan. Trditve, da se je Kalnoky v tikanje v notranje ogerske zadeve, je bila le pretveza, da se je laglje pritiskalo na krono.

#### Madjarski šovinizem

se ne zadovoljuje z ostro obsodbo rumunskih rodoljubov, ampak zahteva novih žrtev. Te dni so zopet obsodili dvanajst rumunskih duhovnikov na tri mesece zapora, ker so v nekem časopisu izrekli zaupanje obsojenemu narodnemu voditelju dru. Ratiu, vrh tega pa se je brez najmanjšega pravnega uzroka obtožil drugi vodja Rumunov dr. Corojanu zaradi — falsificiranja! Madjari se ne zadovoljujejo s političnimi obsodbami, ampak uničujejo tudi čast svojih narodnih protivnikov. Odvetniška zbornica je dr. Corojana že suspendirala. Iz Pešte se javlja, da se je proti 32 rumunskim slušateljem začela kazenska preiskava, ker so podpisali manifest, v katerem se branijo rodoljubi, ki so bili nedavno tega obsojeni v Koložu. Kako upliva to na stranke v Rumunski, kaže poročilo „N. fr. Pr.“, da se hotejo liberalci, ki so bili od l. 1884. sem prijatelji trozveze, od te odvrniti in da so že storili potrebne korake, da se doseže porazumljenje z Rusijo. Uzrok temu je preganjanje Rumunov na Ogorskem.

#### Vnanje države.

##### Oproščene žrtve Stambulova.

Nova bolgarska vlada je pomilostila 15, po krivici obsojenih uradnikov in je iz zapora izpustila 61 oseb, katere so bile dejane v zapor zaradi agitacij zoper Stambulova, a nikdar postavljene pred sodišče. Nekatere teh oseb so bile zaprte že po več let. To kaže, kako je ravnal Stambulov. In takega človeka je Avstrija na vso moč podpirala.

##### Ruski carevič

je odpotoval na Angleško. Z ozirom na njegov prihod piše „Westminster Gazette“: Angleški dvorni krogi govorijo, da je neresnična vest, da je zarotnica carevičeva, princezinja Alice Hesenška, slabega zdravlja. Dvorni krogi so v strahu, da bi zaradi tega ne prišlo do poroke. Popolno zdravje bodoče žene ruskega careviča je conditio sine qua non in rodinski zakon Romanovov tudi prepoveduje zakon z ženo, ki ni povsem zdrava. Take določbe se nahajajo tudi v hišnih zakonih drugih dinastij. Najstarejši trije otroci umrlega velikega vojvode hesenškega so bili povsem zdravi, ali dogodbe l. 1866. so ženi njegovi porušili zdravje, in nobeden pozneje rojenih otrok ni zdrav. Princezinja Alice je vedno boleha. — Ko bi ta nemška princezinja ne postala carica, bi se Rusi samo veselili.

##### Atentat na Crispija.

Ko se je Crispi v soboto popoldne peljal v parlament, napadel ga je mlad delavec Paolo Lega in ustrelil nanj z revolverjem. Zadel ga ni. Crispi je dal napadalca prijeti. Lega, znan z imenom „Marat“, je anarhist in je prišel iz svojega rojstnega kraja v Rim z namenom, usmrtiti Crispija. V zbornici so poslanci priredili Crispiju ovacijo, kralj mu je čestital. Govori se, da je Lega član zarote, ki ima namen, ubiti Crispija. To je lahko mogoče, kajti prebivalstvo je silno razburjeno zaradi krutih obsodb sicilskih in kararskih upornikov. Vojna sodišča so upornike obsodili na vsega vkupe 4600 let zapora. Te razburjenosti tudi ni utolažila Crispijeva obljuba, da se obsojenci pomilostí. Bivšemu revolucionarju in sedanjemu tiranu Crispiju ne veruje nihče več.

Patent z dné 26. februarja je navdušil še bolj vse dijaštvo Dunajsko. Društva so se jela snovati in nov svoboden duh je vel po akademiji; „kori“, „landmanšafti“ in „buršenšafti“ so se jeli prvi pojavljati. Seveda tudi Slovenci niso hoteli zatajati in združili so se v bolj pravilen krog, katerega so nazivali: „Slovenija“.

Prvikrat so se zbrali v gostilni „zum roten Hahn“ na Vidnu. Brez pisanih pravil se je društvo sestalo in zbor je izvolil v odbor: jur. Franceta Erjavca predsednikom, med. J. Kahma podpredsednikom, jur. Janeza Mencingerja blagajnikom, phil. Janka Pajka tajnikom in jur. Hinka Dolenca gospodarjem. Seveda je bil pevovodja slavni naš Jenko, kot imeniten pevec pa ga je podpiral tenorist jur. Ivan Meden.

Omeniti je še, da so vsi dijaki brez izjeme nosili „cerevize“, male črne čepice s „šildom“. Društvo „Slovenija“ je kmalu zaslovelo kot mnogobrojnejše in to radi tega, ker se je zbiral pred „aulo“ vedno največji krog Slovencev in so le-ti pri nekaterih prilikah tudi „buršom“ pokazali dejanski, da so junaci. Mej vsemi Dunajskimi dijaki pa je bil najbolj znan ondaj jur. Supanc kot „burš Satan“ (Dalje prih.)

#### Občni zbor društva „Narodni dom“.

Društvo za zgradbo „Narodnega doma“ v Ljubljani nadaljevalo je predanosti v prostorih Ljubljanske čitalnice svoj redni občni zbor ter so se rešile še ostale točke dnevnega reda, ki zadnjič zaradi prepozne ure niso prišle v razpravo. Otvoril se je zborovanje in pozdravil zbrane društvenike naznanil je predsednik dr. vitez Bleiweis Trsteniški, da je znani rodoljub notar g. dr. Jernej Zupanec daroval „Narodnemu domu“ 1000 goldinarjev ter da ga je odbor valed tega upisal mej ustanovnike. Zbrani zborovalci pozdravili so to radostno vest z živahnimi živjo-klici. Nadalje naznanil je predsednik, da so mu neimenovani darovalci v korist „Narodnemu domu“ izročili več sreček, vrednih 626 kron; srečke kupil je tukajšnji trgovec g. Fran Kollmann, ter se ob enem obvezal, da podari dobitke, ki bi jih dobil do konca leta 1896, „Narodnemu domu“. Čitalnica Šišenska izročila je odboru znesek 200 goldinarjev kot čisti dobiček veselice, prirejene dne 10. junija na Koslerjevem vrtu v korist „Narodnemu domu“, gospod Jakob Matjan v Šiški pa je daroval 1500 opek. V zmišlu društvenih pravil imajo imenovani darovalci pri občnem zboru po dva glasa. Konečno naznanil je predsednik, da je kraj-ska stavbinska družba umaknila svojo ponudbo glede tesarskih del, katere je odbor potem oddal tverdi Knez & Zupančič.

Potem poročal je tajnik gosp. Evgen Lah o društvenem in odborovem delovanju v dobi od dne 2. junija 1892. do dne 15. junija 1894. leta. Vprašanje „Narodnega doma“ prišlo je po težavni traji poti v zadnji štadij. Prve dni meseca marca letos pričelo se je s kopanjem temeljev in sedaj zgradba napreduje vidno in solidno, tako da bo „Narodni dom“ do konca septembra letos pod streho, do konca julija prihodnjega leta pa popolnoma gotov. Obširnemu in temeljitemu poročilu tajnikovemu posnamemo, da društvu za zgradbo „Narodnega doma“ žal še nedostaje potrebnih gmotnih sredstev. Zgradba je proračunjena na okroglo 160.000 gld., društvo pa razpolaga s Kotnikovim volilom vred čez okroglo 100.000 gld.; primanjkuje torej še najmanj 60.000 gld. Od nabranega denarja je nad 74.000 gld. čista last društvena, nad 16.000 gld. pa posojila na deležih. Mnogo je storila slovenaka požrtvovalnost in vztrajnost, vendar si odbor ne more kaj, da ne bi vnovič apeliral na slovenske rodoljube, naj društvu to, kar so mu svoj čas že obljubili in zagotovili, ali kar so sicer namenili, tudi izročijo. Da je odbor pričel z zgradbo, ustregel je občni želji, dolžnost slovenskega naroda pa je zdaj, da odborovo težavno stališče lajša in odgovornost za posledice ž njim združeno nosi. Da bo posojilo, katerega bo neizogibno treba, tem manjše, in ž njim tudi obresti, katere bo društvu od tega posojila plačevati, treba za nabiranje denarja podvojenih močij. Zategadelj se je odbor pomnožil v zadnjem času z delavnimi močmi iz društva, pa tudi izven društva, in sestavil poseben odsek, kateremu bodi naloga, izumiti nove vire za pridobitev denarja. Poživiti se ima že pičila vrsta stalnih mesečnih plačnikov, prirejati se imajo veselice, kegljanja na dobitke; ponovil se je imenik domoljubov, katere je povabiti, da pristopijo društvu kot deležniki in odbor se zanesljivo nadeja, da pribori društvu na ta način še letos več tisočakov in s tem društvo otme večji škodi. Premoženje se je pomnožilo lani le za nekaj nad 3000 goldinarjev, to pa zategadelj, ker se je izplačala kupnina za zemljišče in ker so se izplačali vsi računi za tehniške priprave zgradbe. Da pride prej do izposojenega denarja, ker bo treba kmalu izplačevati višje račune za zgradbo, odpovedalo je društvo vsanjam denarnim zavodom svoja posojila. Nekatere posojilnice so posojila že vrnilo, drugim pa je stavljen rok do 1. julija letos. Društvo šteje 1 častnega člana, 3 ustanovnike, 97 deležnikov in 13 darovateljev, vsega skupaj torej 114 društvenikov. Podpisanih je 220 deležev, izplačanih pa 175. Več z uplatili zaostalih deležnikov je bilo v zadnjem času v novič pozvanih, da poravnajo svoje zaostanke, toda pozivi do sedaj niso imeli uspeha. Nad sto rodoljubov je bilo pa pred kratkim na novo povabljenih, naj pristopijo društvu kot deležniki; upati je, da se vabilu vsaj deloma odzovejo. Hvalevredno je prizadevanje pičlega števila slovenskih rodoljubov, ki z rednimi mesečnimi doneski že skoz štiri leta kot plačniki na korist „Narodnemu domu“ vztrajajo — žal, da jih še vedno ne posnema množica Slovencev, ki bi prav

brez vsake lastne škode vtrpeli lahko primeren redni donesek vsak mesec. Tudi v tej zadevi potrudil se bode obzi odsek za nabiranje gmotnih prispevkov. Jako krepke vztraja tudi že skoz devet let „krajcaraka družba“, katere je priborila našemu društvu s najmanjšimi doneski že blizu 15 tisočakov. Dne 9. maja letos je pregledovalni odsek škontriral društveno blagajno in našel vse v najboljšem redu. Gospod tajnik sklenil je svoje poročilo z deljo, naj bi vsi društveni krogi pogumno stopali naprej, dokler ne bo naloga, katere so z odborom posredno prevzeli vsi, slovenskemu narodu v čast in ponos izgotovljena, dokler ne bo stalo pred nami poslopje, na katero smemo po pravici napisati: „Narod sebi“. — Občni zbor je vzel poročilo na znanje ter društvu tajniku izrekel zahvalo za marljivo delovanje njegovo.

Pri tej priliki naglašal je gospod notar Gogola, naj bi se kmalu začela razpošiljati popolnjena pola za darila mesečnih prispevkov. Gospod notar Plantan kot načelnik dotičnega odseka je omenil, da je krog narodnih dam Ljubljanskih obljubil, da v kratkem začne nabirati darila mej tukajšnjimi rodoljubi, vsanjam rodoljubom pa se bodo poslala posebna povabila. Gospod dr. Stor vprašal je, je-li so se storile že kakšne priprave za veselico na korist „Narodnemu domu“, katere bi se imela vršiti dne 29. t. m., ter valed pojasnila tajnikovega, da ta čas ni ugoden za nameravano slavnost, predlagal, naj se slavnost za sedaj odloži, vsakako pa naj se priredi velika slavnost povodom otvoritve „Narodnega doma“. Občni zbor pritrdil je temu predlogu. Potem poročal je blagajnik gospod dr. Staré o skupnem prometaem zaključku koncem leta 1893. in o bilanci. Aktiva znašala so koncem lanskega leta 91.580 gld. in sicer: gotovina v blagajni 555 gld. 86 kr., vloge pri raznih denarnih zavodih 71.650 gld. 46 kr., obligacije v nominalni vrednosti 14.170 gld., zaloga „narodnega papirja“ 1000 gld., vrednost inventarja 154 gld. 40 kr. in volilo Frau Kotnika na Vrhniki 4000 gld. — Poročilo blagajnika vzelo se je na znanje ter se mu podelil absolutorij, ob enem pa izrekle zahvala za trudoljubivo delovanje. — Pri dopolnilnih volitvah bil je izvoljen gospod notar Ivan Plantan članom upravnega odbora, gosp. prof. Karol Pirc pa članom pregledovalnega odseka.

Pri zadnji točki dnevnega reda „Posameznosti“ predlagal je gosp. prof. Pirc spremembo paragrafa 2. društvenih pravil, naj dobi glas pri občnem zboru, t. j. naj postane društvenik, kdor je akosi jedno leto plačeval najmanj po jeden goldinar mesečnega doneska in ga še plačuje; ako znaša svota vplačanih letnih ali mesečnih rednih ali izvenrednih doneskov 100 gld., ostane dotičnik še društvenik, ako tudi neha plačevati doneske. Vsakih 100 gld., darovanih na jedenkrat ali pa po mesečnih doneskih, daje pravico do jednega glasu, nobeden darovatelj pa ne more imeti več kot pet glasov; ako je kdo deležnik in darovatelj, more imeti torej največ 10 glasov. Po daljšem razgovoru izročil se je predlog odboru v pretresanje z naročilom, naj se v svrhu končne rešitve tega vprašanja v 14. dneh skliče izreden občni zbor.

Slednjič predlagal je gospod Ivan Hribar, da je treba povodom otvoritve „Narodnega doma“ skrbeti za dostojen spominaki spis. Tudi ta predlog izročil se je odboru z naročilom, da potrebno ukrene. Potem pa je predsednik zaključil občni zbor.

#### „Slovenska Matica“.

C. odboreva seja, v sredo dné 13. junija 1894. l. Navzočni: Gg. Fr. Levec (predsednik), dr. H. Dolenc, P. Grasselli, dr. I. Janetič, A. Koblar, A. Kršič, dr. Franc Lampé, dr. J. Lesar, M. Pieteršnik, dr. L. Požar, A. Proptonik, S. Rutar, A. Seneković, dr. J. Staré, F. Stegnar, I. Subić, A. Tavčar, dr. I. Tavčar, I. Vavrd, I. Vilhar, Fr. Wiesthaller, A. Zupančič, V. Zupančič, dr. J. Zupanec in A. Žumer (odborniki) in E. Lah (zapisnikar).

Skupaj 26.

Predsednik proglasi sklepčnost, otvori sejo, pozdravi novič izvoljene odbornike in posebej na novo izvoljenega odbornika vodjo A. Žumra, ter naznani, da so izvolitev vsi sprejeli.

Zapisnika o 99. odborovi seji, ki sta ga pregledala in potrdila odbornika Bartel in Koblar in o XXIX. občnem zboru, ki sta ga pregledala in potrdila odbornika Kršič in Stegnar, in ki sta odboru danes tu na vpogled, odobrita se brez ugovora. Današnjemu zapisniku bodita overovatelja odbornika V. Zupančič in Žumer.

Na znanje se vzame, da so bili vsi sklepi iz zadnje odborove seje in iz občnega zbora izvršeni.

Po občnem zboru je prejelo predsedništvo še dve glasovnici z 21 glasovi za priporočane in izvoljene kandidate.

Novega opravičnega reda, ki je bil razpisan na vse odbornike, se je dalo tiskati 200 izvodov.

Izvrš se volitev predsednika, obeh podpredsednikov, blagajnika, ključarjev, gospodarskega in književnega odbora.

Za predsednika je izvoljen profesor František Levec, za prvega podpredsednika profesor dr. Fr. Lampè, za drugega podpredsednika župan Peter Grasselli, za blagajnika dr. Josip Starč, za ključarja profesorja dr. I. Janežič in A. Kržič. V gospodarskem odboru so odborniki: 1. dr. H. Dolenc, 2. P. Grasselli, 3. dr. A. Jarc, 4. dr. J. Starč, 5. dr. I. Tavčar in 6. I. Vilhar; v književnem odboru pa odborniki: 1. A. Bartel, 2. A. Koblar, 3. A. Kržič, 4. dr. Fr. Lampè, 5. dr. J. Lesar, 6. Fr. Levec, 7. M. Pleteršnik, 8. dr. L. Požar, 9. S. Rutar, 10. A. Seneković, 11. I. Šubič, 12. A. Tavčar, 13. Fr. Wiesenthaler, 14. A. Zupančič, 15. V. Zupančič in 16. A. Žumer.

Vsi izvoljenci izjavijo, da sprejmo izvolitev.

Redakcija historičnega kvartalnika v Ljubli se zahvaljuje za sprejem ponudene književne zveze, potrjuje prejem poslanih knjig in pošlje več lastnih knjig.

Novega poverjenika je dobil Pulj, izpraznjeni sta na novo poverjeništvu za Selca in Brastovce.

Knjižnici je prispelo 74 knjig zvezkov in časopisov: 1 po nakupu, 9 vlad daril, 64 po zameni; 26 poljskih, 22 ruskih, 19 čeških, 5 slovenskih in 2 bolgarskih.

Tajnikovo poročilo o društvenih knjigah za letoš, ki so vse že v tisku, se vzame na znanje in se sklada, ako se to sklada z društvenim proračunom, Letopisu vsebine pomnožiti.

Po nasvetu odbornika profesorja Rutarja se skladi Osolinskemu zavodu v Ljubli ponuditi književno zvezo.

Za lanske leto je vplačalo letnino 2095 društvenikov, za letoš dozdaj 806. „Matica“ je od zadnje seje zgubila dva ustanovnika (Balon in Kosár), pristopilo ji je pa novič ali na novo 36 letnikov, namreč gg.:

1. Abram Ivan, lesni trgovec v Trstu. 2. Bajt Ignacij, učitelj v Batujah. 3. Bartel M., zasebnik v Trstu. 4. Bevec Matej, poštar na Boh. Bistrici. 5. Bavk Blaž, adm. v Jagerščah. 6. Cimperšek Marica, učiteljica v St. Pavlu v Savinjski dolini. 7. dr. De franceschi Peter, primarij in okr. zdravnik v Novem mestu. 8. Drdlik Josip, provizor v Gorenčah. 9. Farčnik Anton, nadučitelj na Polzeli. 10. Gantar Ivan, nadučitelj v Čatežu. 11. Golia A., c. kr. nadkomisar v Trstu. 12. Grossmann Karol, odvetniški kandidat v Novem mestu. 13. Hribar A., policijski stražnik v Trstu. 14. Hribar Josip, sem. duhovnik v Celovcu. 15. Kavčič Matej, učitelj v Marija-Reki. 16. Kocuvan Anton, knjigovodja v St. Pavlu v Savinjski dolini. 17. Koechler Viktor, kapelan v Boštanj. 18. dr. Kotzmuth Julijan, c. kr. okr. zdravnik v Postojini. 19. Kržič Uršula, posestnica v Borovnici. 20. Lesar Antonija, meščanka v Chicagi. 21. Mencinger Franica na Boh. Bistrici. 22. Mohar M., organist v Smartnem. 23. Ogulin Anton, župnik v St. Pavlu (Amerika). 24. Orožen Škender, ces. kr. davkarski kontrolor v Rogatcu. 25. Pavlin Alojzij, živinozdravnik v Rogatcu. 26. Pehani Josip, posestnik v Žužemperku. 27. Plešnik Mihael, župnik v Sent-Pavlu v Savinjski dolini. 28. Podboj Alfred, c. in kr. nadporočnik v Zagrebu. 29. Podgore Valentin, marij. prefekt v Celovcu. 30. Pogačnik Ivan, c. kr. sod. pristav v Črnomlju. 31. Singer Štefan, bogoslovec v Celovcu. 32. Slavec Ivan, kapelan pri starem sv. Antonu v Trstu. 33. Stariha Ivan, župnik v St. Pavlu (Amerika). 34. Švigelj Franc, posestnik v Borovnici. 35. Vaksel Ivan, adm. v Leskovici. 36. Velikonja Jakob, nadučitelj v Cerknem.

## Domače stvari.

—(Oficijska ljubeznivost.) Tržaški „Mattino“ je poluoficijsen list, ki zajema za svoj obstanek potrebno krmo iz vladnih jaslji. Človek bi mislil, da mora tak list vsaj dostojnost varovati, ali „Mattino“ se ne meni za to, da si je njegov urednik pri namestitvi prav domač, in piše v slogu tistega famoznega Nošta, kateremu je bil baron Hein poveril uredništvo „Laibacherice“ in ki je moral potem tako nečastno pobegniti. V jedri zadnjih svojih številkih priobčil je „Mattino“ nesramen dopis iz Postojne, v katerem pravi mej številnimi drugimi bedastostmi: Element, ki je civilizovan in vzgojen in ki daje kraju značaj, so Nemci. Umeje se v naprej, da govorim o njem, zakaj slovanskega naroda, ki bi bil vzgojen in bil imel kulturo, kakor jo razumemo mi, takega naroda ni in po zakonu narave tudi ne more biti.“ Tako pišejo o nas oficiozni novinarji!!

—(Osobne vesti.) Sodni pristav v Šoštanj, g. dr. Ludovik Vipavc, je premeščen v Lož; pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Celji, g. Friderik Bračič, pa je imenovan avskultantom na Štajerskem. — Državnega pravdnika namestnik Rihard Zörner v Gorici imenovan je deželnega so-

dišča svetnikom pri okrožnem sodišču v Rovinju. — Inženerja Hirosim Zaudiel pl. Schulheim in Henrik Holl imenovana sta nadinženjerjema v državni stavbinski službi na Koroškem.

—(Izlet pevskega zbora „Glasbene Matice“.) Prav mnogobrojno prijateljev slovenske pesni je prihitelo včeraj popoldne v Kleče k Umeku, kamor je izletel pevski zbor „Glasbene Matice“. Vreme je sicer nekoliko kazalo na slabo, a pozneje se je popolnoma zvedrilo in se je razvila prav živahna zabava. Pevski zbor je razveseljeval navzoče z mnogimi mešanimi in moškimi zbori. Včeraj so bile gg. pevke in gg. pevci res jako marljivi in se niso pustili prositi, za kar jim je bilo občinstvo tudi prav hvaležno. Da se je pod vodstvom g. Hubada pelo izborno, razume se samo ob sebi. Posebno je ugajal vedno lepi venec narodnih pesnij, kakor jih je tako krasno harmonizoval g. Hubad. Na trati poleg prijaznega loga so se vršile razne igre, na podu in na vrtu pa se je veselo sukala mladina pri zvokih klarineta in harmonike. Proti 9. uri odhajala je večina družbe zadovoljna in vesela skupno proti domu. Kakor je bilo videti, so se ti izleti pevskega zbora prav prikupili občinstvu in je le želeli, da jih pevski zbor še večkrat priredi.

—(Včerajšnji izlet „Slov. planinskega društva“) v Podnart in k Nemiljščici bil je prav lep. Udeležilo se ga je okoli 200 izletnikov iz Ljubljane, Škofje Loke in Kranja (iz poslednjega kraja so prišli gostje tudi s popoldanskim vlakom). Na postaji je bil pozdrav, možnarji so veselo pokali, hiše so bile z zastavami okrašene. Pot do slapa je prijetna, samo nekoliko blatna. Voda se spušta 22 m nizdol po skoro navpični steni v treh odstavkih. Deset minut nad slapom so v stisnjeni dolini takoiimenovane „rimske toplice“, to je 2 x 2 obsežen tolmun, sredi katerega vre 17° topla voda. Stena je na jedni strani umetno odsekana, na drugih treh straneh pa je rob iz obdelanega kamnja zložen. Iz tega se vidi, da so te toplice ljudje zares rabili (čez Vesnico vodi tudi vozna pot od Kranja sem). — Po okrepcanju, mej katerim je kmetška godba avirala, podali so se nekateri izletniki z vlakom v Radovljico, drugi pa skozi gozd v Podbrezje.

—(Pevsko društvo „Ljubljana“) priredi v soboto, dne 30. t. m., ob 7<sup>1/2</sup> uri zvečer na vrtu gosp. Ferlinca svojo drugo letošnjo veselico s petjem, vojaško godbo in s kegljanjem za dobitke. Kegljanje se je pričelo že včeraj. Serija treh lučjev velja 10 kr.

—(Meščanska vojašnica v Ljubljani.) Posestniki meščanske vojašnice v Ljubljani imeli so včeraj v tukajšnji mestni dvorani svoj letošnji občni zbor pod predsedstvom gospoda Frana Trtnika. Kakor je bilo iz poročila zapisnikarja gospoda K. Lahajnarja razvidno, znašali so dohodki meščanske vojašnice v pretečenem letu 4142 gl. 91 kr., troški pa 4093 gl. 49 kr., ter je bilo prebitka le 49 gl. 42 kr. in to vlad tega, ker je bilo za vpeljavo vodovoda in za vodarino, katero je bilo treba plačati tudi za prejšnja leta, ter za nekatere večje poprave, izredno mnogo stroškov. Vled tega neugodnega uspeha se bode se plačala posestnikom letos nikaka dividenda, ter odpadejo za letoš tudi običajni dobrotvorni doneski; le gasilnemu društvu dovolil se je donesek 10 gl. V vodstvo meščanske vojašnice bili so voljeni gospodje: Fran Hren, Josip Lenč, Josip Lokar, Anton Ravnikar in Ferdo Simonetti, v pregledovalni odesk pa gospoda Karol Spinari in dr. Josip Starč. Konečno vzprejel je občni zbor nasvet, da se ima vojni erar pozvati, naj kot najemnik plačuje vodarino za meščansko vojašnico.

—(Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvu našega lista je poslal: Č. g. Josip Sattler, župnik na Črni gori pri Ptuj, 5 kron, katere so darovali gg. Žekar, kaplan v Majšpergu, Čilenšek, župnik v Majšpergu, Serajnik, nadučitelj na Gori, Šorn, nadučitelj pri Sv. Lorencu na Dravskem polju in Sattler, župnik, vsak po 1 krono. — Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

—(Za „Narodni Dom“) v Ljubljani je izročil petletni dečko Albin Pogačnik, katerega je pripeljal ob roki belobrad mož v uredništvo našega lista, 3 krome z nastopnim stihom: „Vsak naj na „Narodni Dom“ se ozira — Marljivo za to zgradbo nabira — Za menoj; kdor je vnet — Gre naj prispevek odšteti!“ Posnemajmo vzglednega dečka! — Č. g. Josip Sattler, župnik na Črni

gori pri Ptuj, je poslal 2 krosi. Skupaj 5 kron. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

—(Nove slovenske muzikalije.) Od odbora „Glasbene Matice“ smo naprošeni objaviti: Hubadove „Slovenske narodne pesmi“ so se tiskale ne samo v partituri, ampak tudi v posameznih glasovih in sicer za vsak glas vse pesmi skupaj. Pri tem si je „Glasbena Matica“ kot založnica in lastnica pesmij pridržala postavno ji zajamčeno pravico pomnoževanja. Vsako pomnoževanje je torej po zakonu prepovedano in vled tega nihče ne sme v zboru peti z morebiti prepisanih not. Javno peti se sme torej le z not, ki so kupljene pri „Glasbeni Matici“. Cena posameznih glasov za vse pesmi (10 kr.) je tako nizka, da vsako prepisovanje več stane. Tako delajo vsi založniki muzikalij. Pri tem se izognemo tudi vednih številnih napak v prepisanih notah. Partitura sama zase se ne more dobiti, ampak le v zvezi s posameznimi izvodi vseh šestih glasov za vse pesmi, in to skupaj stane 1 gl. 20 kr. Pri naročanju naj se blagovoli vselej naznaniti, koliko posameznih glasov se želi poleg onih šestih, ki so pri partituri. Prosimo tudi, da se svoti privedlje poštnina 5 ali 10 kr. po obsežnosti naročila.

—(Izletnike na Gorenjsko) in obiskovalce Radovniške soteske opozarjamo, da je nad Radovniškim slapom napeljani stari most na žicah odpravljen, zato pa malo nižje napravljen nov lesen in trden most. Ravno tako so pota in mostovi v soteski v dobrem stanu. Najpripravnejša pot je od Javorniške postaje do slapa od „Slov. planinskega društva“ zaznamovana pot čez Dobravo, jedno uro hoda, dalje skozi sotesko mimo novo napravljene restavracije v modernem pavilonu pri izhodu do Spodnjih Gorij jedno uro in dalje do Bleda 1/4 ure hoda.

—(V deželni bolnici v Ljubljani) je bilo vzprejetih v mesecu maju 250 moških in 196 žensk. Vstevši bolnike iz prejšnjega meseca, ostale še v bolnici, je bilo 727 bolnikov zdravljenih. Umrlo jih je 21, ozdravelo 240, zdravje zboljšalo se je 161, neozdravljenih je ostalo 33, premeščenih je bilo 33. Konec maja meseca je ostalo v bolnici še 284 bolnikov.

—(Podaljšanje koncesije.) Trgovinsko ministerstvo je podaljšalo za daljnih šest mesecev gosp. Kajetanu Fabru posestniku rudnikov dovoljenje, da sme izvršiti pripravljajna tehnična dela za ozkotirno lokalno železnico iz Novega mesta preko Cirkelj in Čateža do deželne meje pri Bregani in za eventuelno zvezo projektovane proge Samobor-Bregana z južno železnico pri Brežicah.

—(Povečanje vojaškega vežbališča v Fužinah.) Ker želi vojaško poveljništvo povečati vojaški vežbalni prostor v Fužinah, se je začelo pogajati s posestniki sosednjih zemljišč, da mu jih dajo v najem v to svrhu.

—(Zrelostni izpiti) Na Novomeški gimnaziji so se pričeli minuli teden zrelostni izpiti na tamošnji gimnaziji. Ispite dela 18 osmošolcev.

—(Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu) je bil prav dobro obiskan. Za občni zbor v Ljubljani je bilo vzprejetih 12 predlogov. V posamezni odbor je bil izvoljen g. O. Skalé.

—(Pokončevanje hroščev.) Iz Cerknice se nam piše: Tudi pri nas je letos sila veliko hroščev. V naši občini nabrala in pokončala jih je šolaka mladina 30 mernikov, posestniki, kajžarji in fitniki 866<sup>1/2</sup>, mernikov, nakupilo se je pa 592<sup>1/4</sup> mernikov. Pokončanih je bilo torej skupno 1488<sup>3/4</sup> mernikov hroščev. Za kupljene hrošče plačala je občina 177 gl. 37 kr.

—(Svilorejski tečaj v Gorici,) katerega se je udeležilo tudi več Hrvatov in jeden Srb iz Dalmacije, se je vršil samo v italijanskem jeziku. Želeti pa bi bilo, da se pridobi zavodu kaka dobra slovenska učna moč ter bi se tako ustreglo tudi potrebam slovenskega prebivalstva.

—(„Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“) so ob sklepu državnega zbora slovenski državni poslanci poslali 65 gl., katere so nabrali mej seboj. V to svrhu so darovali gg. Pfeifer, Globočnik, Klun, Povše, dr. Ferjančič, dr. Gregorčič, Robič, grof Hohenwarth, Šuklje, Nabergoj, dr. Gregorec, Spinčič in Kušar vsak po pet goldinarjev. Nadalje so temu društvu darovali gg.: Andrej Elsbacher, trgovec v Laškem trgu, 2 gl.; dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Celji, 2 gl. 2 u;

